

ПРОЛОГ

— Еліно́р Кетрі́н Карла́йл, вас обвинувачено в убивстві Мері́ Джерра́рд, скоєному 27 липня цього року. Чи визнаєте ви себе винною?

Еліно́р Карла́йл струнко стояла з гордо піднятою головою. Її обличчя було витончене й виразне — бездонні сині очі, тонкі лінії брів і чорне волосся.

Запала тиша... досить тривала тиша.

Сер Едві́н Балме́р, адвокат, із жахом подумав: «Господи, вона от-от визнає себе винною... Вона втратила витримку».

Еліно́р Карла́йл розтулила уста:

— Я не винна, — промовила вона.

Адвокат подався назад і витер чоло хустинкою, усвідомлюючи небезпеку, якої заледве вдалось уникнути.

Сер Семюе́ль А́ттенбе́рі, обвинувач, стоячи викладав суть справи:

— Ваша світлосте, джентльмени присяжні, з вашого дозволу доповідаю, що 27 липня, о пів на четверту по обіді, в маєтку Гантербері, Мейденсфорд, померла міс Мері́ Джерра́рд...

Його врочистий милозвучний голос заколисував Елінор майже до непритомності. З простої лаконічної розповіді в її свідомість проникали тільки окремі випадкові фрази:

— ...Справа надзвичайно проста... обов'язок обвинувачення... довести мотив і наявність нагоди... Як бачите, ніхто, крім обвинуваченої, не мав мотиву вбити цю сердешну дівчину — Мері Джеррард... Юнку приємної вдачі, яка подобалась усім і не мала, можна сказати, жодного ворога...

Мері, Мері Джеррард! Тепер усе здавалося таким далеким і нереальним...

— ...Звернути особливу увагу на такі питання:

1. Які можливості та засоби мала обвинувачена для отруєння жертви?

2. Який у неї був мотив?

Мій обов'язок — викликати свідків, які допоможуть вам дійти правильних висновків... Щодо отруєння Мері Джеррард — я постараюся довести вам, що ніхто, крім обвинуваченої, не мав змоги скоїти цей злочин...

Елінор здавалося, наче її оповила густа мла, крізь яку до неї долинали окремі слова.

— ...Сендвічі... Рибний паштет... Порожній дім...

Слова пронизували густе плетиво думок Елінор, немов шпильки важку глуху запону...

Судова зала. Обличчя. Нескінченні ряди облич! Найпомітніше поміж них — обличчя з великими

чорними вусами та пронизливими очима. Еркюль Пуаро, трохи схиливши голову набік, замислено дивився на неї.

Вона подумала: «Він намагається збагнути, чому я це зробила... Намагається проникнути в мою свідомість, щоб з'ясувати, що я думала, що відчувала...»

Що відчувала?... Короткочасне потьмарення... легкий шок... Обличчя Родді — мило рідне обличчя — довгастий ніс, ніжні вуста... Родді! Завжди Родді — завжди, скільки себе пам'ятає, ще з тих часів у Гантербері, серед кущів малини, і нагорі, поміж кролячих нір, і внизу, біля струмка. Родді... Родді... Родді...

Інші обличчя! Медсестра О'Браєн — ледь розтулені вуста, веснянкувате молоде лице випнуте вперед. Медсестра Гопкінс має самовдоволений вигляд — самовдоволений і невблаганний. Обличчя Пітера Лорда — таке ласкаве, таке мудре, таке... таке втішне! Але зараз воно — як би це сказати — розгублене? Так — розгублене! Хвилюється... страшенно хвилюється! А їй, головній дійовій особі, однаковісінько!

Вона, цілком спокійна й байдужа, на лаві підсудних, обвинувачена в убивстві. Вона в суді.

Щось усередині заворушилось; запона мли, що огортала її свідомість, тоншала, аж обернулась у примару. *У суді!.. Люди...*

Люди... нахилені вперед, напіврозтулені роти, допитливі очі, що витріщаються на неї, Елінор, з жаскою мерзенною втіхою... з жорстокою насолодою неквапно смакують слова високого чоловіка з орлиним носом.

— Факти в цій справі цілком зрозумілі й незаперечні. Я стисло викладу їх вам. Із самого початку...

Елінор подумала:

«Початок... Початок? День, коли прийшов той злочасний анонімний лист! Тоді все й почалося...»

РОЗДІЛ 1

Анонімний лист!

Елінор Карлайл стояла, дивлячись на розгорнутий у руці лист. Досі вона не мала справи з такими речами. Він викликав неприємне відчуття. Кострубаті літери, помилки, дешевий рожевий папір.

*Це Попередження Вам,
Я не називаю Імен, але Дехто підлизується до вашої тітоньки, і якщо ви не будите обачні, то
Лишетеся з Нічим. Дівчата дуже Хитрі, а Старі Леді Розмякають коли Молоді підлизуються і Примилуються до них. По-моєму вам краще приїхати сюди й на Власні очі побачити що тут Коїться не добре, що вас і Молодого Джентльмена збираються обдерти до нитки — а Вона Дуже Хитра і Стара Леді може гигнути будь якої миті.
Доброзичливець*

Коли двері відчинилися, Елінор ще розглядала лист, насупивши тоненькі брови від огиди. Покоївка оголосила: «Містер Велман», й увійшов Родді.

Родді! Щоразу, коли Елінор бачила його, вона відчувала легке запаморочення, радісний трепет — почуття, які мусила ховати за беземоційним виразом обличчя. Адже було цілком очевидно, що Родді, хоч він і любив її, не відчував до неї того, що вона відчувала до нього. Елінор варто було лише поглянути на нього, як її серце стискалося мало не до болю. Абсурдно, що чоловік — цілком звичайний молодий чоловік — так впливає на неї! Що від його погляду йде обертом світ, що від його голосу хочеться — трішечки — плакати... Але ж кохання має дарувати радість, а не завдавати болю своєю силою...

Зрозуміло одне: треба дуже, дуже постаратися поводитися невимушено-байдуже. Чоловікам не до вподоби, коли за ними сліпма упадають. Родді це точно не подобається.

— Привіт, Родді! — недбало промовила вона.

— Привіт, люба. Ти маєш дуже засмучений вигляд. Це рахунок? — Елінор похитала головою. — А я подумав, що рахунок. Як-не-як, середина літа — пора, коли танцюють феї і підстрибом приходять несплачені рахунки!

— Гірше, — сказала Елінор. — Це анонімний лист... гидота.

Родді здивувався брови. Його грайливий вираз обличчя з'явився.

— Ні! — з огидою вигукнув він.

— Гидота... — повторила Еліно́р, ступивши крок до свого столу. — Гадаю, краще його порвати.

Вона могла б зробити це — і майже зробила, — бо Родді й аноні́мні листи були зі світів, які не мали перетинатися. Вона могла б викинути його і з до-му, і з думки. І Родді не намагався б її зупинити. Йо-го чутливість була значно сильніша за цікавість. Але, скорившись раптовому імпульсу, Еліно́р учинила інакше.

— А втім, може, ти спершу прочитаєш його. А потім ми його спалимо, — сказала вона. — Там ідеться про тітку Лору.

Родді знову здивовано звів брови.

— Тітку Лору?

Він узяв лист, прочитав його, скривився і від-дав назад.

— Так, — промовив він. — Його точно треба спалити! Це ж треба таке втнути!

— Думаєш, це хтось зі слуг? — спитала Еліно́р.

— Найімові́рніше. — Він завагався. — Цікаво, хто... хто ця людина, про яку вони згадують?

— Гадаю, це Мері Джеррард, — задумливо ска-зала Еліно́р.

Родді насупився, намагаючись згадати її.

— Мері Джеррард? Хто вона?

— Донька тих людей, що жили в сторожці. Ти, мабуть, пам'ятаєш її ще дитиною. Тітка Лора за-вжди любила цю дівчинку, цікавилася нею. Вона

платила за її навчання в школі й різні додаткові заняття, як-от уроки гри на фортепіано, французької тощо.

— А-а, так, пригадую її, — сказав Родді. — Худорляве дівча, самі руки й ноги і копа скуйовдженого білявого волосся.

Елінор кивнула.

— Так, ти, мабуть, не бачив її ще з тих літніх канікул, коли мама й тато були за кордоном. Ти, звісно, не так часто бував у Гантербері, як я, та й вона останнім часом жила в Німеччині за програмою культурного обміну. Але в дитинстві ми кликали її до себе і гралися разом.

— А яка вона зараз? — запитав Родді.

— Вона стала дуже вродливою. Хороші манери й таке інше. Освічена; ти б нізащо не впізнав у ній доньку старого Джеррарда.

— Наче справжня леді, еге ж?

— Так. Мені здається, що через це їй не дуже затишно вдома. Річ у тім, що місіс Джеррард померла кілька років тому, а Мері не ладнає з батьком. Він глузує з її освіти і «благородних замашок».

— Люди й гадки не мають, якої шкоди може завдати «освіта»! Часто це жорстокість, а не доброта! — роздратовано промовив Родді.

— Напевно, вона багато часу проводить у маєтку... Як мені відомо, відколи в тітки Лори стався інсульт, Мері читає їй уголос.

— А чому їй не може читати медсестра? — поцікавився Родді.

— У медсестри О'Браєн такий акцент — хоч ножем ріж! — усміхнено відказала Еліно́р. — Не дивно, що тітка Лора віддає перевагу Мері.

Якусь хвилину-дві Родді нервово міряв кроками кімнату, а тоді сказав:

— Знаєш, Еліно́р, я вважаю, що нам таки варто з'їздити туди.

— Через це?.. — спитала Еліно́р, злегка скривившись від огиди.

— Ні, ні... аж ніяк. А, хай йому грець, треба бути чесним — *так!* Хоч би яким гидким був цей лист, у ньому *може* бути зерня правди. Старенька справді дуже хвора...

— Ти маєш рацію, Родді.

Він із чарівною усмішкою поглянув на неї — немов визнаючи недосконалість людської натури — і додав:

— ...А гроші таки *мають* значення... для мене і для тебе, Еліно́р.

— Авжеж, — одразу згодилася вона.

— Не те щоб я був корисливий, — серйозно промовив Родді. — Та, зрештою, тітка Лора сама не раз казала, що ми з тобою — її єдина родина. Ти її рідна племінниця, донька її брата, а я племінник її чоловіка. Вона завжди давала нам зрозуміти, що після її смерті всі статки дістануться комусь із нас або, найімовірніше, обом нам. І... це великі гроші, Еліно́р.

— Так, — задумливо промовила вона. — Напевно.

— Доглядати за Гантербері — це не жарт. — Родді на мить замовк. — Дядько Генрі, можна сказати, не бідував, коли зустрів тітку Лору. Вона була багатою спадкоємицею. Їй і твоєму батьку дістався чималенький спадок. Шкода, що він майже все програв на біржі.

Еліно́р зітхнула.

— Бідолашному батькові завжди бракувало ділового чуття. Перед смертю він дуже непокоївся через своє становище.

— Так, тітка Лора була значно розважливіша за нього. Коли вона вийшла заміж за дядька Генрі, вони придбали Гантербері, і вона якось сказала мені, що їй завжди надзвичайно щастило з інвестиціями. Майже ніщо не спало з ціни.

— Дядько Генрі заповів їй усе, що мав, чи не так? Родді кивнув.

— Так. Шкода, що він так рано помер. І вона більше не вийшла заміж. Зберегла вірність. І завжди була дуже добра до нас. А до мене ставилась як до рідного племінника. Коли я був у скруті, вона допомагала мені; на щастя, таке траплялося не дуже часто!

— І для мене нічого не шкодувала, — з вдячністю додала Еліно́р.

Родді кивнув.